

Vragen over bewonersparticipatie

Deze hulp-blog is onderdeel van een serie die ik schrijf naar aanleiding van vragen of voorvallen die ik tegenkom in mijn werk. Misschien heb je er iets aan in een vergelijkbare situatie. Heb je ook een brandende vraag? Laat het me weten. Als de nood hoog is, is een nieuwe hulp-blog nabij!

Eerste Hulp bij ParticipatiePaniek

2

Hoe organiseer ik een ideeënbijeenkomst?

(OVER LARIEKOEK EN GEBAKKEN PEREN)

Een gemeentelijk projectleider vroeg me hem te helpen bij het organiseren van een inspirerende ideeënbijeenkomst ten behoeve van de inrichting van een buurtpark. Hij vroeg zich af op welke manier hij de beste ideeën naar boven kon halen uit de omwonenden.

Dit is een vraag die ik vaak (en graag!) hoor. Een recept-dat-altijd-lukt voor een geslaagde ideeënbijeenkomst heb ik niet, maar een goede voorbereiding vergroot de kans op succes aanzienlijk. In de afgelopen jaren heb ik geleerd dat een aantal basis-ingrediënten onmisbaar is. Ontbreken er een paar, dan kan je ideeënbijeenkomst op een teleurstelling uitlopen voor zowel de bezoekers als de organisatie.

Hieronder staan een paar voorbeelden van bijeenkomsten die minder goed uitpakten dan gehoopt. Om ze te beschrijven heb ik me laten inspireren door een bekend bakprogramma op tv. Misschien herken je een of meer situaties uit je eigen werk? Als dat zo is, geen nood: de ingrediënten voor een grotere kans op succes vind je verderop.

Oude taart

Je keek uit naar een frisse ideeën en nieuwe inzichten. Tot je teleurstelling komt er geen enkel origineel voorstel uit de bewoners. Dit had je allemaal zelf ook wel kunnen verzinnen. Misschien zijn je gasten de mensen die altijd komen als er

Help!

Bewonersparticipatie is hot.

Je kunt er op grofweg twee manieren mee te maken krijgen. De eerste: bewoners komen zelf met een initiatief, idee, signaal of probleem en vragen (al dan niet indirect) jouw hulp. De andere: jouw organisatie wil bewoners betrekken bij beleid, een plan, de oplossing van een probleem in wijk of buurt, of de uitvoering/ overname van taken. Aan jou de opdracht dit te organiseren.

In beide gevallen loop je wellicht tegen vragen aan.

Niet verwonderlijk: bewonersparticipatie kan ingewikkeld zijn, zeker als je uit bent op een vruchtbaar en duurzaam resultaat.

Deze hulp-blogs zijn voor jou en andere professionals die zo nu en dan advies en praktische handvatten kunnen gebruiken.

een inspraakavond is? Is jouw aanpak nog hetzelfde als tien jaar geleden? Tja, wie ingrediënten gebruikt die over de datum zijn, krijgt vanzelf een oude taart...

Aangebrand!

Het lijkt alsof bewoners alleen maar zijn gekomen om hun gram te halen en jouw organisatie eens even goed in te wrijven wat die allemaal fout doet. Wat een vervelende sfeer! Kun je voorkomen dat bewoners boos worden? Of kun je in elk geval iets doen om die boosheid in banen te leiden?

Gebakken peren

Wat een ideeën, wat een creativiteit! Helaas bedenken de bewoners alleen maar zaken die niet haalbaar zijn. Je wilt ze niet voor het hoofd stoten, maar deze plannen zijn niet realistisch. Hoe leg je dat nou uit zonder hen te ontmoedigen? Misschien heb je verkeerde verwachtingen gewekt? En wie zit er met de gebakken peren? Jij dus...

Kletsboek

Je ideeënbijeenkomst ontardt in een avond vol geklets, weinig wordt concreet. Dat ligt natuurlijk aan de bewoners: ze praten overal en nergens over. Ze lijken niet precies te begrijpen waar de bijeenkomst over gaat en wat er van hun verwacht wordt. Terwijl je dat toch duidelijk hebt uitgelegd. Of niet?

Gebakken lucht of lariekoek

De gasten roepen dat ze niet geloven dat hun inbreng ertoe doet. Het plan of ontwerp is naar hun idee allang klaar en de bijeenkomst gebakken lucht of lariekoek. Reageren de bewoners zo op basis van ervaringen uit het verleden? Dan staat je wat te doen bij het (her)winnen van vertrouwen!

HERKENNING?

Ook al heb je nog zo goed nagedacht over een leuke werkvorm en een mooi zaaltje geregeld, het resultaat kan tegenvallen. Toch is er veel gelegen aan een goed georganiseerde, sfeervolle bijeenkomst: die kan een waardevolle start zijn van een intensieve samenwerking met bewoners. Zij voelen zich vanaf het begin serieus genomen en gehoord. Bovendien vergroot een goede voorbereiding de kans op zinvolle en bruikbare resultaten. Op de volgende pagina vind je een overzicht van onmisbare ingrediënten voor een geslaagde ideeën-bijeenkomst.

INGREDIËNTEN VOOR EEN GESLAAGDE IDEEËNBIJEENKOMST

Invloed

Het allerbelangrijkste ingrediënt is de **werkelijke** invloed die bewoners op een plan, project of ontwerp hebben. In participatieland is het een doodzonde om bewonersinbreng te vragen als er eigenlijk helemaal niets (meer) in te brengen valt. Check dus eerst waar ruimte voor invloed is of gemaakt kan worden, en waar niet. Soms kost dit meer tijd dan je dacht, maar je doet er je voordeel mee in de rest van het traject. Daarna kun je de kaders waarbinnen men kan meedenken helder formuleren. Presenteer ze tijdens de bijeenkomst klip en klaar. Zo verklein je de kans dat bewoners de bijeenkomst ervaren als *gebakken lucht* en ze (terecht) *aangebrand* reageren. Komen er toch te wilde plannen op tafel? Heel begrijpelijk als je gasten enthousiast zijn. Je kunt samen met hen kijken hoe deze creatieve inbreng op een of andere manier van waarde kan zijn.

Tijd

Een doordeweekse avond is maar voor een beperkte groep mensen een goede tijd. Denk ook eens aan een woensdagmiddag (ouders, kinderen), een vrijdag eind van de middag (werkenden én niet werkenden), een zaterdag of zondag (brede doelgroep). Een minder gangbare tijd verkleint de kans op *oude taart*, evenals het ingrediënt hieronder.

Locatie

Een onderschat ingrediënt voor het succes van een bewonersbijeenkomst is de keuze voor de locatie. Deze bepaalt mede of (bepaalde groepen) bewoners al dan niet geprikkeld worden om te komen. Een zaaltje in het gemeentehuis is lang niet altijd het meest geschikt, het is de moeite waard om de locatie af te stemmen op het onderwerp waarover het gaat. Ik herinner me bijeenkomsten in een bouwkeet in Beuningen, in een volkstuintje in Nijmegen en in een garagebox in Soest. Twijfel je? [Hier](#) vind je een link naar een [locatiekiezer](#) die je kan helpen.

Crew

Afhankelijk van het aantal gasten dat je verwacht en de complexiteit van je onderwerp, zet je verschillende rollen in.

Gastvrouw of -heer Zeker als een grote opkomst verwacht wordt een must! Een gastvrouw of -heer zet meteen de toon door mensen persoonlijk te ontvangen, ze te vragen de gastenlijst in te vullen en koffie en thee aan te bieden. Elke gast voelt zich welkom en jij laat zien dat je jezelf én hen serieus neemt!

Onafhankelijk voorzitter Hoe (politiek) gevoeliger het onderwerp, hoe harder een onafhankelijk voorzitter nodig is. Zorg dat hij of zij goed voorbereid is en maak samen het programma. Bespreek ook met elkaar wat te doen wanneer bezoekers, al dan niet terecht, *aangebrand* reageren. Een onafhankelijk voorzitter kan tevens helpend zijn bij het voorkomen van de eerdergenoemde *kletsboek* en *gebakken peren*.

Deskundigen Zij zijn er om te zorgen dat er relevante kennis in de zaal aanwezig is. Is het thema bijvoorbeeld duurzaamheid, zorg dan voor iemand die daar verstand van heeft en voorkom zo *kletsboek*.

Tip

Is er geen gastvrouw of vrouw, dan vervalt daarmee de functie nog niet! Zorg voor een warm welkom.

Je gasten zijn tenslotte allemaal hun warme huis uit gekomen.

Opdrachtgever Vaak is de gemeente of organisatie zelf opdrachtgever van de bijeenkomst. Dan is het belangrijk dat deze vertegenwoordigd wordt door een (lijfelijk aanwezige) persoon. Soms is het wenselijk dat de portefeuillehouder aanschuift, bijvoorbeeld om te laten merken dat ook het stadsbestuur deze bijeenkomst van belang vindt en dat het beslist geen *larienkoek* is!

Tafeldames/ heren Als er in groepjes wordt gewerkt, dan kan de hele crew ingezet worden voor het begeleiden van tafelgesprekken. Als er een informatiemarkt of iets dergelijks is, kunnen zij de zaal in om vragen te beantwoorden en mensen te woord te staan.

Apparatuur

Tip

Iedereen 'in functie' houdt zijn of haar eigen mening voor zich. Op de bijeenkomst gaat het om de mening van de bewoners.

Check op tijd of de apparatuur die je nodig hebt voorhanden is en (vooral!) op elkaar aansluit. Zorg dat je ruim van tevoren aanwezig bent om er zeker van te zijn dat alles werkt. Je zult niet de eerste zijn die een kwartier na aanvang van de bijeenkomst nog staat te stuntelen met een beamer, een laptop en wat kabeltjes die geen verbinding met elkaar aan lijken te willen gaan. Een rommelige start versterkt onrust en wantrouwen bij bewoners.

Taal

Is taal een ingrediënt? Jazeker! Minstens even belangrijk als dat ene snuffe zout in je cakebeslag, zeer bepalend voor de smaak. Pas op met jargon, vermijd bijvoorbeeld werkwoorden als uitrollen, aanhaken, voortborduren, afhechten, wegzetten, opwaarderen en doorontwikkelen. Die leiden maar tot *kletsboek* en *gebakken lucht*!

Inspirerende voorbeelden

Een dilemma: laat je inspirerende voorbeelden zien dan ben je misschien te veel aan het sturen, doe je dat niet, dan bestaat de kans dat alleen de meest voor de hand liggende ideeën worden ingebracht. Tip: laat heel verschillende voorbeelden zien, zowel standaardoplossingen als bijzondere ideeën!

BEREIDING

Het verzamelen van de juiste ingrediënten is een goed begin. Nu de bereiding nog, ofwel het programma van je bijeenkomst maken. Ik heb een aantal slimme [programmatips](#) op een rijtje gezet die kunnen bijdragen aan een plezierige en succesvolle bijeenkomst. Je kunt ze [hier](#) (gratis) downloaden. Vergeet ook de eerdergenoemde [locatiekiezer](#) download die [hier](#). Succes!

Meer hulp bij participatiepaniek?

Overbuur verzorgt:

- ✓ proces- en praktijkondersteuning bij pilots, projecten en integrale beleidsvorming
- ✓ masterclasses, scholing en workshops over bewonersparticipatie
- ✓ teamcoaching en individuele coaching

Anja Maas heeft meer dan 25 jaar ervaring met bewonersparticipatie en helpt sinds 20 jaar gemeentes woningcorporaties en welzijnsorganisaties bij een succesvolle, plezierige en duurzame aanpak.

Meer informatie: www.overbuur.nl Contact: anjamaas@overbuur.nl - 06-48650914

